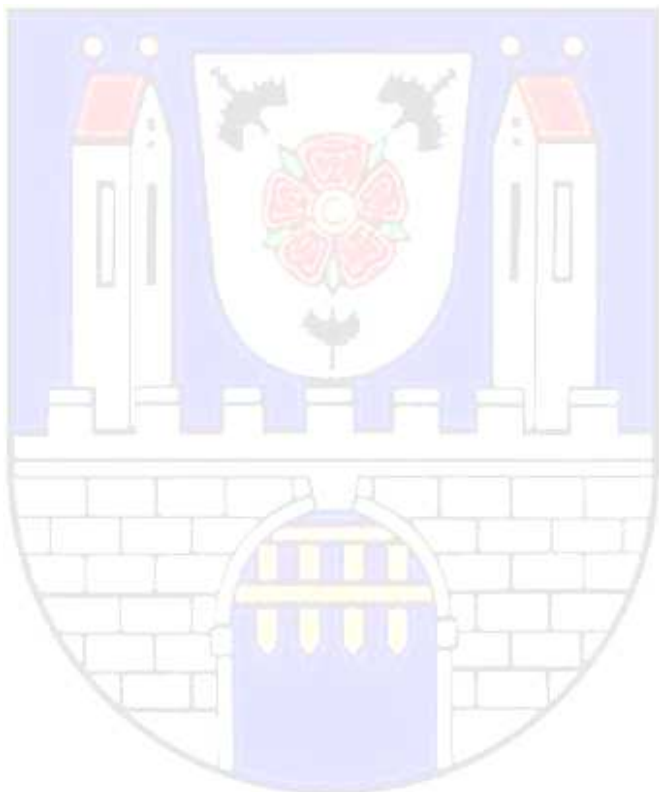

Město Český Krumlov
náměstí Svornosti 1
381 01 Český Krumlov

REVITALIZACE AREÁLU KLÁŠTERŮ ČESKÝ KRUMLOV

**Projektová programová část 1:
Stálá interaktivní expozice klášterního života a umění**

Libreta expozic

Finální verze
V Brně, 31. května 2013

REVITALIZACE AREÁLU KLÁŠTERŮ ČESKÝ KRUMLOV

registrační číslo projektu: CZ.1.06/5.1.00/01.06132

Expertní poradenské služby v realizační fázi projektu Revitalizace areálu klášterů Český Krumlov

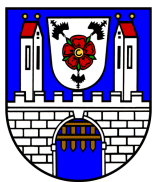
Výstup expertní činnosti

v oblasti Odborné poradenství při přípravě programových činností v projektových programových částech v realizační fázi projektu,

v projektové programové části 1. Stálá interaktivní expozice klášterního života a umění (tematická oblast Muzeum Středověký klášter),

v aktivitě zpracování libret expozic (rozpracování ideového námětu a koncepce expozic, specifikace exponátů a jejich rozmístění, výtvarný návrh jednotlivých místností v podobě skic, specifikace požadavků na vybavení místností)

OBJEDNATEL

Město Český Krumlov

náměstí Svornosti 1
381 01 Český Krumlov

Mgr. Dalibor Carda

starosta města
T: +420 380 766 102
E: dalibor.carda@mu.ckrumlov.cz

Bc. Martina Kubice

vedoucí oddělení IOP, kontaktní osoba
T: +420 380 766 345
E: martina.kubice@mu.ckrumlov.cz

POSKYTOVATEL

Sdružení EUFC a kol. pro Český Krumlov

jednající společnosti

EUFC CZ s.r.o.

Popelova 75
620 00 Brno

Daniel Mayer, MBA

jednatel společnosti
M: +420 731 173 571
T: +420 538 728 779
F: +420 538 728 779
E: dan.mayer@eufc.cz

Ing. Dalibor Pituch

chief consultant, vedoucí ET
M: +420 731 507 404
T: +420 538 728 779
F: +420 538 728 779
E: dalibor.pituch@eufc.cz

OBSAH

1	ANOTACE.....	4
2	ČERNÉ MADONY.....	6
3	UMĚNÍ.....	10
4	MINORITÉ VE STŘEDOVĚKU – HISTORIE, ARCHITEKTURA A UMĚNÍ.....	23
5	ŽIVOT SV. FRANTIŠKA Z ASSISI.....	29
6	POZDNĚ STŘEDOVĚKÁ ARCHITEKTURA V JIŽNÍCH ČECHÁCH.....	37
7	MISIJNÍ A DIPLOMATICKÉ CESTY, CESTOVÁNÍ VE STŘEDOVĚKU.....	40
8	JAN KAPISTRÁN.....	52

Zpracovaný dokument představuje koncept řešení a jednotlivé detaily expozic budou řešeny navazujícími činnostmi Objednatele (Město Český Krumlov, partneři projektu, realizační tým projektu) a Poskytovatele (expertní tým projektu). Po obsahové stránce je předkládaný dokument tedy kompletní a představuje finální verzi konceptu řešení expozic a činností. V době po dokončení tohoto dokumentu budou ještě zpracována upřesnění specifikací vybavení místností, která budou přílohou tohoto dokumentu.

1 ANOTACE

Expozice umístěna v ambitu a přilehlých prostorech bývalého minoritského kláštera si klade za cíl osvětlit návštěvníkovi historii minoritského řádu, stavební vývoj klášterního areálu, poukázat na obdobné příklady dvojklášterů v Českých zemích a seznámit je se životem sv. Františka pomocí lunet umístěných na zdech ambitu a doprovodných interaktivních panelů. Součástí ambitu je rovněž kaple sv. Wolfganga, která svou dispozicí vyzývá k představení významné vrcholně a pozdně středověké umělecké produkce úzce spjaté jak hypoteticky, tak prokazatelně s českokrumlovským dvojklášteřem.

Nedílnou součástí je rovněž Einsiedelská kaple s unikátní kopií černé einsiedelské madony včetně dochovaných barokních oděvů. Návštěvník bude obeznámen s historií kultu černých madon, poutního místa v Einsiedelnu a se zvykem převlékání sošky do šatiček. Presentace jednotlivých témat by měla odpovídat intimitě sakrálního prostoru, který by neměl být rušen přemírou exponátů, vitrín či tabulí. Přilehlé prostory (místnosti č. 1. 11 a 1. 12) budou věnovány delikátním tématům misijních cest minoritů a významným pozdně gotickým kostelům v blízkém okolí Českého Krumlova (chodba č. 1. 10 a sklepní prostory 0.01 a 0.02).

Celková kalkulace pořizovacích nákladů:

Libreto	Celkové náklady (vč. DPH)
Černé madony	53 000 Kč
Umění	2 401 000 Kč
Minorité ve středověku – historie, architektura a umění	224 000 Kč
Život sv. Františka z Assisi	113 000 Kč
Pozdně středověká architektura v jižních Čechách	150 000 Kč
Misijní a diplomatické cesty minoritů a mnichů jiných křesťanských řádů trasami velké hedvábné cesty na střední a dálný východ. Cestování ve středověku.	489 000 Kč
Jan Kapistrán	138 000 Kč

Suma pořizovacích nákladů: 3 568 000 Kč vč. DPH

Celková kalkulace provozních nákladů:

Libreto	Roční náklady (vč. DPH)
Černé madony	8 000
Umění	208 000
Minorité ve středověku – historie, architektura a umění	15 000
Život sv. Františka z Assisi	7 000
Pozdně středověká architektura v jižních Čechách	2 000
Misijní a diplomatické cesty minoritů a mnichů jiných křesťanských řádů trasami velké hedvábné cesty na střední a dálný východ. Cestování ve středověku.	113 000
Jan Kapistrán	10 000

Suma provozních nákladů: 363 000 Kč vč. DPH/ročně

Obecná doporučení a poznámky k úpravám prostorů

V prostoru ambitu jsou navrženy stojací reflektorové lampy umístěné u vnitřního obvodu křížové chodby, v případě dvojlodí u kostela pak i u vnější stěny. Lampy jsou mobilní a je možné je do prostoru ambitu umístit pouze v případě jejich potřeby např. pro večerní nebo noční program, případně přes zimní období. V případě neumístění těchto lamp vynikne prostor ambitu a jeho přirozené prvky. Doporučujeme proto lampy umístit pouze pro konkrétní příležitosti a aktivity a v ostatních časech je skladovat v depozitu.

Reflektory vydávají relativně úzký paprsek bílého světla, jsou vhodné pro nasvícení kleneb, nikoliv pro přímé nasvícení obrazů v lunetách z důvodu nezkreslení barev na obrazu, vytváření různě nasvícených ploch, odrazů, apod. Obrazy doporučujeme nasvětlit světlem odraženým od světlých kleneb ambitu.

Prostředí ambitu navrhujeme doplnit celkem 4 ks replik větších gotických svícňů umístěných v rozích ambitu. Světlo z těchto svícňů dotvoří atmosféru ambitu ve večerních hodinách.

2 ČERNÉ MADONY

Autoři

Andrea Čeplá, Daniela Rywíková, David Majer

Lokalizace

Klášter minoritů, ambit, 1. NP, prostor při vstupu do Einsiedelské kaple – místnost č. 1.03

Téma

Černé madony

Anotace

Kopie Einsiedelské Madony se nachází v kapli Panny Marie Einsiedelské, která byla postavena roku 1680 Marií Ernestinou z Eggenbergu v místech rajskeho dvora bývalého kláštera minoritů v Českém Krumlově. Kaple má gotizující síťovou klenbu a je kopií milostné kaple v Maria Einsiedeln. Dřevěná polychromovaná soška měří cca 100 cm a pochází z poloviny 17. století. Madona je znázorněna stojící s nakročenou pravou nohou, je prostovlasá a oděná v dlouhé červené roucho se zlatým vzorem a ve zlatém plášti volně spadajícím za zády a sepnutém sponou, což ji odlišuje od ostatních kopií einsiedelských madon. V pravé ruce drží žezlo a v levé ruce Ježíška, který má na sobě plenu. Ježíšek drží v levé ruce ptáčka. Oba mají tmavé inkarnáty a na hlavách korunky.

Černé madony jsou specifickým fenoménem zahrnující ikony, sochy stojících a trůnících Madon s tmavou barvou inkarnátu. V literatuře je možné se setkat s několika více či méně důvěryhodnými hypotézami, proč jsou některé Madony černé. Podle jedné teorie jsou černé Madony jen ztmavlá zobrazení, která měla původně světlý inkarnát. Jako důvod jejich ztmavnutí je uváděno dlouhodobé působení dýmu svící, chemické změny barev nebo jejich špatné uchovávání. Jiná možnost je, že Madony byly dodatečně přemalovány na černo, jako v případě Einsiedelské Madony, protože si lidé zvykli na její ztmavlý vzhled. Velmi pravděpodobná je teorie, že mariánská ikonografie navázala na zobrazení pohanských bohyň plodnosti. Další teorie spojuje černé Madony a Píseň písni, která byla interpretována jako milostná píseň mezi Bohem a izraelským lidem a začleněna do Bible. V Písni písni se mluví o nevěstě, která říká „*Černá jsem, a přece půvabná, jeruzalémské dcery, jak stany Kédarců, jako stanové houně Šalamounovy...*”

V zásadě termín „černá Madona“ zahrnuje tři typy zobrazení: byzantské ikony a sochy trůnících a stojících Madon. V Českém Krumlově se jedná o typ devoční kopie, které se šířily od poloviny 16. století v souvislosti s budováním replik poutních míst. Panna Marie Einsiedelská byla uctívána od druhé poloviny 15. století ve švýcarské obci Einsiedeln v kapli, která byla podle legendy vybudovaná v roce 835 sv. Meinardem. V Českých zemích je doloženo celkem devět kopií této Madony včetně té, která bývala v nedochované kapli na rampě Pražského hradu.

Muzeální část

Požadavky na vybavení:

- 1 panel či přístěnná tabule – nábytek na míru
- 1 vitrína – nábytek na míru

Tematická struktura 2D expozice

- 1ks panelu se stručnou historií úcty k černé madoně Einsiedelské v českých zemích a reprodukce dalších příkladů (Radič, Ostrov nad Ohří, Lovosice, Komořany, Praha, Rajhrad).

Tematická struktura 3D expozice

- 1 ks vitrína s vystavenými šaty pro sošku černé madony z krumlovské Einsiedelské kaple (k dispozici v depozitáři křížovníků s červenou hvězdou v Českém Krumlově – ze strany Města Český Krumlov nezbytné otevřít jednání s velmistrem řádu o zapůjčení exponátu do expozice).

Literatura

- Černý Jiří, *Poutní místa jižních Čech*, České Budějovice 2006, s. 40.
- Poláková Veronika, *Černé Madony v Čechách*, bakalářská práce, Olomouc 2011.
- Prokopová, Soukromá kaple s oltářem Panny Marie Altöttinské v barokním apartmá na zámku Český Krumlov. In: Martin Gaži (ed.), *Schwarzenbergové v české a středoevropské kulturní historii*, České Budějovice 2008, s. 181.
- Štajnochr Vítězslav, *Panna Maria divotvůrkyně*, Uherské Hradiště 2000, s. 170.

Atmosféra a osvětlení

Návštěvník (veškeré cílové skupiny) by měl být osloven čistým prostorem klášterního ambitu s minimálním množstvím informačních prvků. Doporučení pro doplnění a korekci osvětlení: prostor ambitu by měl být nasvětlen přirozeně denním světlem.

Kalkulace pořizovacích nákladů

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
přízdní panel	Z	13 000 Kč	1	13 000 Kč
vitrína	Z	40 000 Kč	1	40 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 53 000 Kč vč. DPH

Kalkulace provozních nákladů

Kód položky	Položka nákladů	Roční náklad (vč. DPH)
1.3.	Elektrická energie	0 Kč
4.1.	Pojištění	4 000 Kč
4.1.	Půjčovné	4 000 Kč

Suma provozních nákladů: 8 000 Kč vč. DPH/rok.

Inspirace

Výtvarné skici

3 UMĚNÍ

Autoři

Andrea Čeplá, Daniela Rywíková, David Majer

Lokalizace

Klášter minoritů, ambit, východní část při vstupu do kaple sv. Wolfganga a – m. č. 1.03 a kaple sv. Wolfganga – m. č. 1.21

Téma

Expozice sochařství

Anotace

Koncepce této subexpozice je jednou ze stěžejních částí expozice „Muzeum Středověký klášter“. Zahrnuje významné vrcholně a pozdně středověké plastiky, které jsou buď přímo, nebo velmi úzce spjaty s minoritským klášteřem v Českém Krumlově. Vrchol expozice budou tvořit přední díla krásného slohu, replika Madony krumlovské a třeboňské (obě před rokem 1400). Originály obou děl jsou pro svou uměleckou kvalitu pro účely expozice nedostupné, proto se nabízí varianta vytvoření repliky krumlovské madony a zapůjčení již hotové kopie třeboňské madony. Ty lze instalovat do předpolí vstupu do hlavní expoziční části této subexpozice, totiž do kaple sv. Wolfganga. Jejím stavebníkem byl kvardián minoritského kláštera Václav Juleus a svěcena byla v září 1491. V kapli navrhujeme umístit plastiky sv. Františka, Piety a Ukřižovaného, které jsou nyní umístěny v depozitáři křížovníků s červenou hvězdou a jsou atraktivní tím, že nebyly veřejně vystaveny. Na známější krumlovskou madonu navázala Madonka z minoritského kláštera v Českém Krumlově (NG), která převzala také motivy z plzeňské madony a tyto předlohy transformovala do zvýšené dekorativní účinnosti na úkor logiky skladebných kontrastů.

Součástí expozice budou rovněž dvě kvalitní plastiky z 2. čtvrtiny 15. století z nedalekého poutního místa Kájov zpodobující Madonu a Zmrtvýchvstalého Krista. Velký důraz je kladen na návrat uměleckých děl na jejich původní místo určení, proto by se měla v kapli zasvěcené sv. Wolfgangovi objevit i původní nadživotní plastika stejnojmenného světce z počátku 16. století. Součástí vybavení minoritského kláštera byl rovněž rakouský import – nadživotní plastika Ukřižovaného z doby kolem roku 1520, která celou expozici uzavře.

Navrženo je více kusů uměleckých děl, které si jistě zaslouží být vystavena v autentickém prostředí, pro které byly určeny. Jejich selekce bude provedena na základě jednání s příslušnými institucemi. Na těchto vyjednáváních bude závislá rovněž prezentace daných děl – zda postačí pouze piedesty nebo bude nutné umístit plastiky do klimatizovaných vitrín.

Pro tuto příležitost bude nezbytné vyjednat s Národním památkovým ústavem, ú.o.p. v Českých Budějovicích možnost přemístění dřevěných lavic z kaple sv. Wolfganga do severního dvoulodí ambitu.

Muzeální část

Požadavky na vybavení expozice

- 2 ks podstavců – nábytek na míru
- 1 ks přízední panel – nábytek na míru
- 7 ks klimatizovaných vitrín či piedestů – nábytek na míru

Tematická struktura 2D expozice

- 1 ks panel (východní část ambitu minoritů) – stručný nástin vývoje vrcholně a pozdně středověkého sochařství v Českém Krumlově s přihlédnutím k širšímu kontextu

Tematická struktura 3D expozice

Východní část ambitu minoritů:

- 1 podstavec s replikou sochy Krumlovské madony (východní strana ambitu minoritu, nutno vyrobit, zvážit zda replika vídeňského či pražského exempláře – výroba pražské kopie z fondu Národní galerie by dle odhadu prof. Hlobila stála cca 2 mil. Kč).
- 1 podstavec s kopií Třeboňské madony (fara v Třeboni a archiv v Třeboni vlastní kopie Třeboňské madony, doporučujeme Městu Český Krumlov otevřít jednání s třeboňským archivem, kde se získání kopie do zápůjčky jeví jako schůdnější, v současné době není možné odhadovat podmínky a náklady výpůjčky).

Kaple sv. Wolfganga:

- Každá z plastik musí mít vlastní klimatizovanou vitrínu s popisem, v případě možnosti prezentace zápůjčky bez těchto vitrín lze umístit sochy na piedesty. V případě umístění pouze na piedesty je nutné zvážit zabezpečení plastik (např. ve formě laserové závery piedesty) a dále vyřešit nasvětlení takto vystavených předmětů (v případě umístění vitrín budou plastiky nasvětleny LED pásky umístěnými na skleněné konstrukci vitrín).
- Je možné předpokládat nutnost restaurování některých plastik.
- Plastiky sv. Františka *, Piety * a Ukřižovaného * z pražského depozitáře křížovníků s červenou hvězdou – nezbytné otevřít jednání o výpůjčce všech tří plastik ze strany Města Český Krumlov s velmistrem řádu.
- Madona z minoritského kláštera v Českém Krumlově * – v majetku Národní galerie v Praze, nezbytné otevřít jednání o výpůjčce ze strany Města Český Krumlov.
- Socha sv. Wolfganga * (dnes Regionální muzeum ČK, zřizovatelem Jihočeský kraj) – originál či kopie, nezbytné otevřít jednání o výpůjčce ze strany Města Český Krumlov.
- Madona a Zmrtvýchvstalý Kristus z Kájova – lze společná vitrína, nicméně jedná se o církevní majetek a funkční pietu, zapůjčení může být problematické, nezbytné otevřít jednání o výpůjčce ze strany Města Český Krumlov.
- Ukřižovaný z minoritského kláštera v Č. Krumlově * – v majetku Národní galerie, nyní zapůjčeno do Alšovy jihočeské galerie, nezbytné otevřít jednání o výpůjčce ze strany Města Český Krumlov.
- Listina o svěcení kaple z r. 1491 – v majetku třeboňského archivu, nezbytné otevřít jednání o výpůjčce ze strany Města Český Krumlov.
- 4 ks taburetky do prostoru pod kruchtou.

Objekty označené * jsou původem z klášterů v Českém Krumlově, jejich zapůjčení a umístění do rekonstruovaných prostorů klášterů by tedy mělo mít i podporu odborné veřejnosti. Doba zapůjčení předmětů se zřejmě bude v ostatních případech lišit, závisí na vyjednání podmínek s majiteli objektů (předpokládá se rok, maximálně dva roky). Před provozní fází projektu bude vhodné připravit plán zápůjček na další období – bude úkolem programového manažera.

Doplnění expozice: Vysvětlující texty k závěsným obrazům obrazového vyprávěcího cyklu sv. Františka, uvedení středověkých forem analogického zachycení, které zřejmě také ve zdejších klášterních ambitech existovaly (v kapli sv. Wolfganga se dochovala nástěnná malba stigmatizace sv. Františka) – obsaženo v libretu Minorité ve středověku.

Atmosféra a osvětlení

Návštěvník by měl pocítit mystickou atmosféru pozdně středověkého prostoru. Osvětlení předmětů ve vitrínách by mělo být provedeno zdroji LED se stmívači.

Doporučení a poznámky k úpravám prostoru

Restaurování nástěnných maleb v kapli: V interiéru kaple budou dle konceptu Romana Lavičky přiznány současně dvě etapy nástěnné výmalby – odkrytá výmalba pozdně středověká a rokoková vrstva zachovaná převážně v horních partiích stěn a na klenbách kaple. Na obvodových stěnách budou restaurovány pozdně středověké nástěnné malby, ale již nebude zvětšována plocha odkryvu těchto maleb proti současnému stavu z odkryvu z 90. let 20. století. Rokokové výmalby budou restaurovány v horních partiích obvodových stěn, vítězného oblouku a na klenbě presbytáře, nad kruchtou, na čelní stěně krucht a na jejím oblouku. V prostoru pod kruchtou, napravo do vchodu bude restaurována odkrytá pozdně středověká nástěnná malba Stigmatizace sv. Františka. Na jižní stěně lodi kaple bude částečně dokončen odkryv monumentální postavy sv. Kryštofa.

Doporučujeme zvážit zrušení osvětlení navrženého v kapli – prostor bude dostatečně nasvětlen světlem z vitrín. Vitríny budou umístěné v prostoru, doporučujeme proto také, by elektroinstalace k vitrínám byla vedena v podlaze. Obě doporučení budou detailně řešeny při zpracování projektu interiérů včetně rozvodů elektroinstalace.

Ve výtvarných skicách jsou zpracovány tři varianty rozmístění předmětů:

- 6 vitrín + podstavec se sv. Wolfgangem u menzy,
- 2 podstavce + podstavec se sv. Wolfgangem u menzy,
- prázdný prostor kaple s podstavcem se sv. Wolfgangem u menzy.

Volba některé z těchto variant, případně některého dalšího řešení, se bude odvíjet od programové náplně zpracované v provozní fázi a úspěchu jednání o zápůjčkách předmětů. Při zpracování projektu interiérů a úprav projektu elektroinstalace proto doporučujeme dostatečně zvážit ještě možné další varianty a rozvody včetně vyústění pod podlahou řešit tak, aby bylo možné instalovat piedesty nebo vitríny variabilně v prostoru kaple.

Dřevěné lavice umístěné v současné době v kapli by měly být přesunuty do severní části dvojlodí ambitu. Lavice jsou cca 200 cm široké, svým formátem v podstatě odpovídají původním lavicím ze 17. století, kdy byla přičleněna jedna loď ambitu ke klášternímu kostelu. Lavice by měly být instalovány za sebou. Zároveň však bude nutné přesunout stávající barokní zpodobnění z dvoulodí ambitu, která zde rozhodně není na původním místě a byla do ČK dovezena z depozitu mobiliáře křížovníků. Na archivních foto je např. zpodobnění jiného tvarosloví zachycena v jihovýchodním rohu ambitu. Předpokládá se však, že zpodobnění bude přesunuta zcela mimo prostor ambitu.

Do prostoru pod kruchtou jsou navrženy taburety pro krátký odpočinek návštěvníků v unikátním prostoru kaple s vystavenými uměleckými díly. Nejedná se o relaxační prostor, pouze o možnost „nasátí“ prostředí. Taburety nejsou umístěny do centrální části kaple mezi vitríny z důvodu poměrně úzkého prostoru. Unikátní perspektivu pak rovněž otevírá pohled na prostor kaple z krucht volně přístupné schodištěm z místnosti 1.22.

Kalkulace pořizovacích nákladů

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
přízední panel	Z	13 000 Kč	1	13 000 Kč
podstavce	Z	6 000 Kč	2	12 000 Kč
piedesty vč. zabezpečení	Z	40 000 Kč	2	80 000 Kč
kopie Krumlovské madony	Z	2 000 000 Kč	1	2 000 000 Kč
klimatizovaná vitrína	Z	40 000 Kč	7	280 000 Kč
taburet	T	4 000 Kč	4	16 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 2 401 000 Kč vč. DPH

Kalkulace provozních nákladů

Kód položky	Položka nákladů	Roční náklady (vč. DPH)
1.3.	Elektrická energie – expozice	8 000 Kč
4.1.	Pojištění	100 000 Kč
4.1.	Půjčovné	100 000 Kč

Suma provozních nákladů: 208 000 Kč vč. DPH/rok

Interaktivní část

Prvotní anotace k pracovnímu listu k sochařství:

- vysvětlení termínu „krásné madony“ v kontextu českého gotického umění – základní problematika, formální prvky.
- na základě přímého pozorování srovnávání formálních rozdílů mezi Krumlovskou, Třeboňskou Madonou a Madonou z Kájova.
- seznámení s termínem pieta (téma: Život Ježíše Krista zachycený ve výtvarném umění)
- emoce ve výtvarném umění – psychologický aspekt soch ve středověku.
- polychromie a zlacení soch – zdůraznění emocionálního zážitku.
- symbolika barev ve středověku – přesně dodržovaná pravidla.
- téma disproporčnosti soch (zcela záměrný faktor).

Témata budou zpracována úměrnou formou napříč věkovým spektrem, jejich didaktičnost bude umocněna doplňujícími barevnými obrázky, kvízy a otázkami provokující dětské myšlení v souvislostech.

Zážitkový program č. 1

cílová skupina:	děti, žáci a studenti napříč výukovým spektrem od MŠ až po SŠ (liší se pouze v úrovni obtížnosti)
aktivita:	restaurátorství – domalovávání modelů soch
požadavek na vybavení:	stolek, výt. potřeby, materiál zvolen dle možností a věku dítěte (papír, dřevo)
personální nároky:	animátor/žádné (samoobslužná aktivita) pro rodiny s dětmi
cíl:	zážitkový; dítě si bude moci odnést svůj výtvar domů

Zážitkový program č. 2

cílová skupina:	děti, žáci a studenti napříč výukovým spektrem od MŠ až po SŠ (liší se pouze v úrovni obtížnosti)
aktivita:	u švadleny – oblékání dobrovolníka do drapérie látky tak, aby podoba šatu odpovídala Krumlovské madoně + umístění panenky v náručí
požadavek na vybavení:	látko, zapínací špendlíky, panenka
personální nároky:	animátor/žádné (samoobslužná aktivita) pro rodiny s dětmi
cíl:	zážitkový

Zážitkový program č. 3

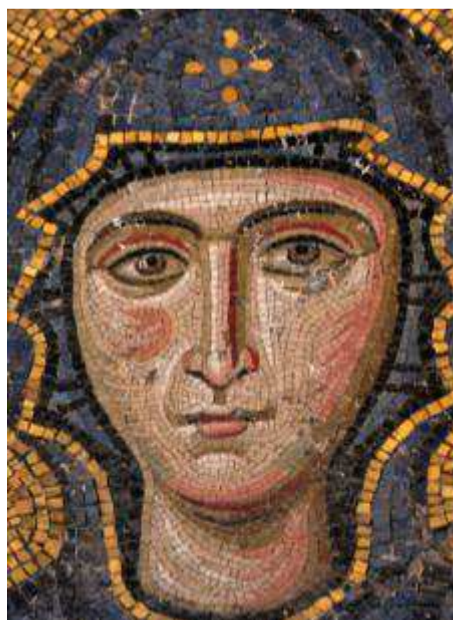
cílová skupina:	děti, žáci a studenti napříč výukovým spektrem od MŠ až po SŠ (liší se pouze v úrovni obtížnosti)
aktivita:	diskuze o emocích ve středověku (potažmo ve výtvarném umění) – co jednotlivé sochy vyjadřují a proč
požadavek na vybavení:	papír, tužka
personální nároky:	animátor (zkušenost s prací se skupinou, s motivací a evalvací)
cíl:	zážitkový

Ukázka pracovního listu

Proč je krásná madona krásná?

Středověk neznal pojem „krásný“, spojený s uměním. Umění ve středověku sloužilo hlavně ke zprostředkování náboženského prožitku, ke komunikaci s Bohem. Na konci středověku, se však kolem roku 1400 objevují v celé Evropě sochy a obrazy madon, které jsou v obličeji krásné. Podobně jako u sochy piety (novinky v umění středověku), měla ve věřícím vyvolávat silné emoce a intenzivnější prožitek soucítění s utrpením Krista.

Dokážete popsat rozdíly v estetice jednotlivých ukázek detailů madon? Co vyčtete z jejich tváří?

Inspirace

Zmrtvýchvstalý Kristus z Kájova a Madona z Kájova

Ukřižovaný z minoritského kláštera v ČR

Sv. Wolfgang z kaple sv. Wolfganga v ČR

Krumlovská madona

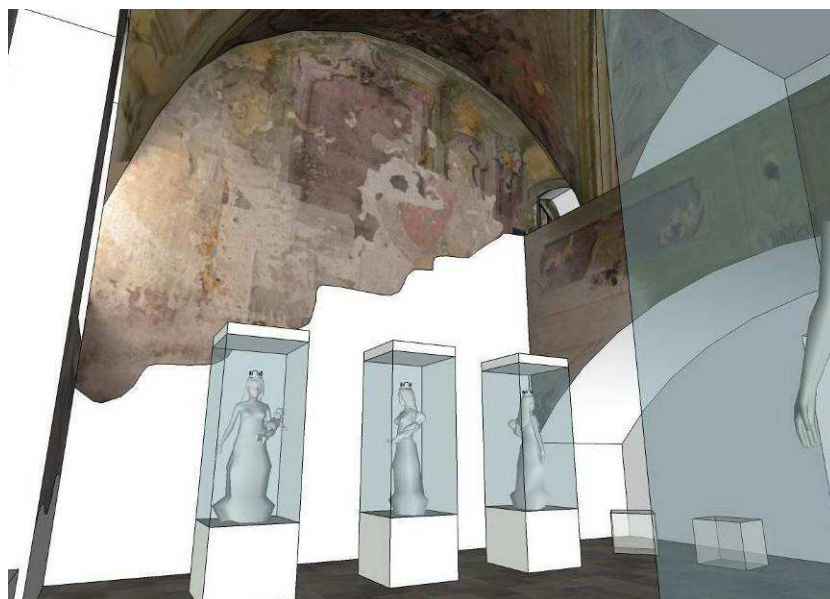
Třeboňská madona

Výtvarné skici

4 MINORITÉ VE STŘEDOVĚKU – HISTORIE, ARCHITEKTURA A UMĚNÍ

Autoři

Andrea Čeplá a Dalibor Prix, Daniela Rywiková, David Majer

Lokalizace

Klášter minoritů, 1. NP – ambit, místnost č. 1.03 – západní křídlo a jižní křídlo

Téma

Minorité ve středověku – historie, architektura a umění

Anotace

Klášter minoritů a klarisek založila vdova po Petrovi I. Kateřina a její synové Petr, Oldřich, Jan a Jošt, kteří tak navázali na Petrovu koncepci rozšíření města. Klášter byl vysvěcen roku 1358 ke cti Božího těla a Slavné Panny Marie. Teprve po usazení obou konventů vydali rožmberští bratři zakládací listinu kláštera (24. 4. 1362). Dnešní podoba kláštera je výsledkem několika stavebních etap: základ tvoří budovy z druhé poloviny 14. století, přestavěné v období pozdní gotiky kolem roku 1490 – 1500. V 17. a 18. století byl klášter barokně přestavěn a dostal dnešní podobu. Typově má pak klášter nejbližší k Anežskému klášteru v Praze.

Expozice minoritů bude pojednávat o vzniku řádu a jeho historii – zvláště o sv. Františku z Assisi, zakladateli žebravého řádu minoritů, obtížném získání papežského potvrzení řehole a následném štěpení řádu ve 13. století na přísnější a mírnější observance. Dále se text zaměří na středověké dějiny řádu minoritů v českých zemích – budou uvedeny také významné osobnosti řádu působící v Čechách (např. tzv. Beneš minorita, Jan Kapistrán).

Další doprovodné texty se zaměří na vývoj architektury a umění tohoto řádu v českých zemích a speciálně na důležité minoritské české konventy a domy, jejichž význam ovlivnil soudobou architekturu (Praha – Staré Město pražské, klášter u sv. Jakuba; Jindřichův Hradec; Plzeň; Český Krumlov atp.). Paralelně budou pojednány osudy a stavitelství řádových domů na Moravě (např. Brno, Jihlava, Krnov, Opava, Uničov, Znojmo atd.), v rakouském Podunají (např. Vídeň; Enže; Vídeňské Nové Město; Stein nad Dunajem ad.; s exkurzem do Štýrka – Bruck an der Mur, Ptuj; Štýrský Hradec), ve středověkých Uhrách (Bratislava; Levoča), ve Slezsku a Malopolsku (např. Krakov; Vratislav; Opolí, atd.) a přilehlých končinách Horní a Dolní Lužice (např. Žitava; Zhořelec; Budyšín; Cottbus), Saska, Frank, Falce, Bavor a Durynska (např. Míšeň; Arnstadt; Mühlhausen; Cheb; Řezno, atd.). Cílem bude doložení nadnárodního charakteru řádu i jeho architektonického umění a náznak zapojení českokrumlovského komplexu do širokých kulturních souvislostí.

Text bude pojednávat také o cílech řádu a jeho symbolech se zaměřením na oděv, liturgické a organizační zvláštnosti atp. Pozornost bude rovněž věnována fenoménu dvojklášterů a jejich funkci v českých zemích.

Muzeální část

Požadavky na vybavení

- 1 ks přízední panel – nábytek na míru
- štelář se zalaminovanými doprovodnými texty – nábytek na míru
- lavice (klidová zóna) – nábytek na míru
- 3 ks podstavce pro stavebně-historické fragmenty
- 4 ks gotických svícňů

Klášterní kostel

- 2 ks přízední panel – nábytek na míru

Tematická struktura 2D expozice

Přízední panel v blízkosti zádveří: Úvod do expozice - Stručná historie minoritského kláštera v Českém Krumlově.

Součástí témat, které si bude moci návštěvník ve šteláři zvolit bude

- text věnovaný sv. Františku z Assisi.
- text týkající se vzniku řádu a jeho složité historie v evropském kontextu.
- text věnovaný řádovým osobnostem.
- texty věnované historii minoritů v českých zemích a v okolních oblastech, a to zejména architektonickým stavbám, včetně půdorysů vybraných staveb, leteckých snímků areálů i nákreseů a fotografií vybraných detailů a kamenických prvků.
- text týkající se dvou klášterů minoritů a klarisek v Českých zemích.
- text věnovaný poslání řádu a kresby minoritského oděvu, včetně podrobného popisu tohoto oděvu.
- text věnovaný historii řádu křižovníků s červenou hvězdou s důrazem na jejich vztah ke sv. Anežce České.

Forma materiálu ve šteláři: zalaminované listy, které bude návštěvník vracet. Stručného průvodce expozicí doporučujeme prodávat v návštěvníckém centru. Uvedené informace budou prezentovány i v aplikaci pro mobilní telefony.

Klášterní kostel

- 2 ks přízedních panelů s textem vztahujícím se k historii a popisu architektury klášterního kostela a k mobiliárnímu vybavení – klášterní kostel byl vysvěcen roku 1358 a výrazně barokně přestavěn v letech 1649 – 1681. Hlavní oltář dal zbudovat v letech 1679 – 1682 kníže Jan Kristián z Eggenberku s manželkou Eleonorou. Oltářní obraz od Matyáše Leithnera znázorňuje Pannu Marii s Kristem a sv. Františkem, v nástavci se nachází postava žehnajícího Boha Otce. Architekturu oltáře doprovází sochy z ruky Jana Woratha – sv. Petr, sv. František, sv. Antonín Paduánský, sv. Pavel, sv. Ambrož a sv. Augustin, nad nástavcem archanděl Michael. Barokní kazatelna pochází z roku 1746, jejími donátory byli Kníže Josef Adam ze Schwarzenberku a jeho žena Marie Tereza z Lichtensteinu. Boční barokní oltáře: oltář Panny Marie z 2. poloviny 17. století, oltář sv. Františka z roku 1741 s oltářním obrazem Stigmatizace sv. Františka z roku 1641, oltář sv. Jana Nepomuckého z roku 1740 s gotickou Pietou z doby kolem roku 1350.

Tematická struktura 3D expozice

Dále budou vystaveny dochované umělecko-historické předměty. V jižním křídle ambitu na chodbě lapidárium – stavební fragmenty z českokrumlovského dvojkláštera – fragmenty budou umístěny na dřevěných podstavcích (masiv) – podstavce by měly být umístěny pod okny jižního křídla ambitu. Podstavce budou spíše menší a nižší a bude možné je seskupovat do formací pro větší fragmenty. Fragmenty budou získány při rekonstrukci areálu, případně zápůjčkou ze sbírek Regionálního muzea v Českém Krumlově, případně jiných muzeí v regionu.

Atmosféra a osvětlení

Návštěvník (veškeré cílové skupiny) by měl být osloven čistým prostorem klášterního ambitu s minimálním množstvím informačních prvků. Prostor ambitu by měl být nasvětlen přirozeně denním světlem, atmosféru doplní 4 ks replik gotických svíců.

Kalkulace pořizovacích nákladů

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
přízdní panel	Z	13 000 Kč	3	39 000 Kč
stojan se zalamínovanými doprovodnými texty	Z	5 000 Kč	1	5 000 Kč
lavice (klidová zóna)	Z	5 000 Kč	1	5 000 Kč
podstavec pro fragmenty	Z	5 000 Kč	15	75 000 Kč
gotické svícny	Z	25 000 Kč	4	100 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 224 000 Kč vč. DPH

Kalkulace provozních nákladů

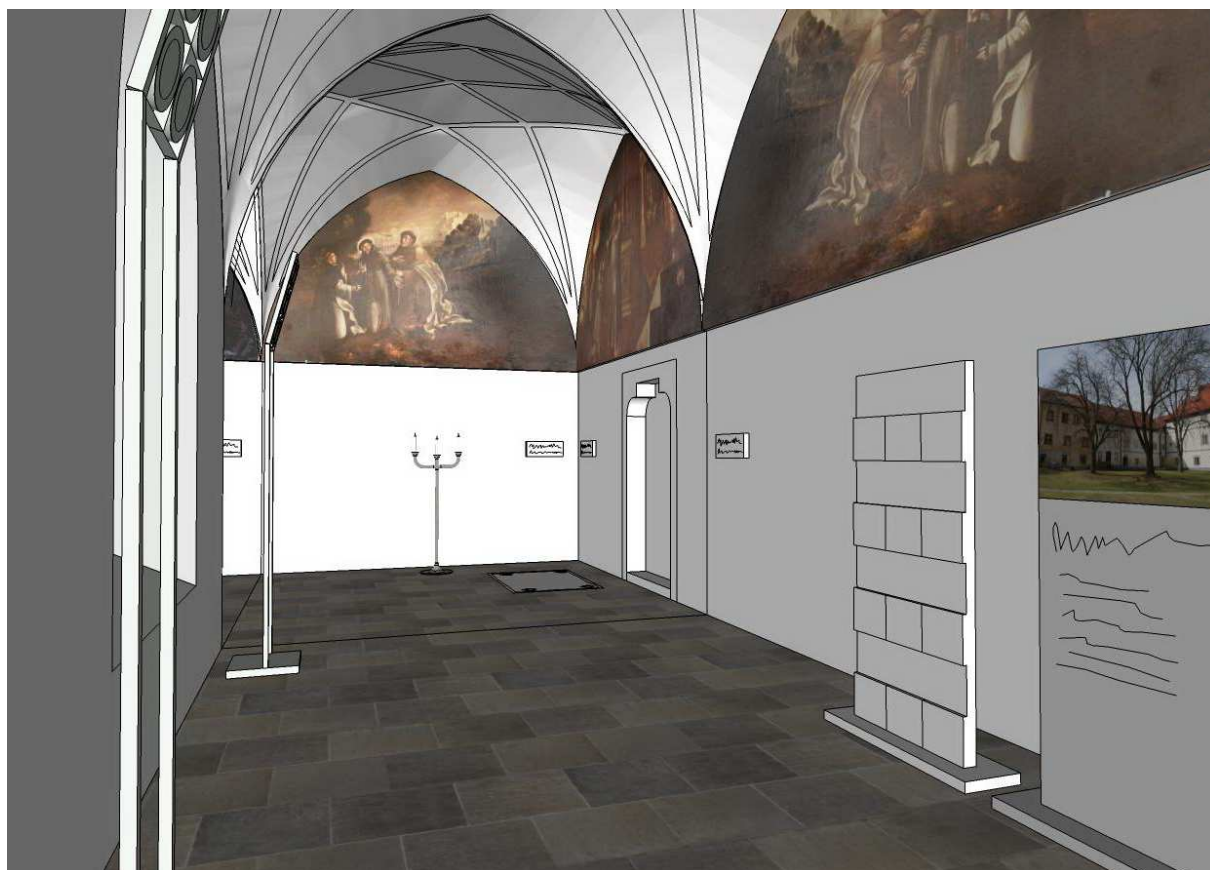
Kód položky	Položka nákladů	Roční náklad (vč. DPH)
1.3.	Elektrická energie	14 000 Kč
1.5.	Obnova zcizených laminovaných listů	1 000 Kč

Suma provozních nákladů: 15 000 Kč vč. DPH/rok

Inspirace

Výtvarné skici

5 ŽIVOT SV. FRANTIŠKA Z ASSISI

Autoři

Andrea Čeplá, Daniela Rywиковá, David Majer

Lokalizace

Klášter minoritů, 1. NP – ambit, místnost č. 1.03 – celý ambit

Téma

Život sv. Františka z Assisi na lunetách umístěných v ambitu minoritského kláštera

Anotace

Základním tématem této expozice je prezentovat barokní cyklus lunet s výjevy ze života sv. Františka umístěný in situ na stěnách jednotlivých polí ambitu minoritského kláštera. Cyklus vznikl v letech 1657 – 1667. Obrazové příběhy pojí konkrétní cíl, totiž poukázat na vhodnost následování jednotlivých ctností sv. Františka. Autorsky určený je obraz Stigmatizace sv. Františka z roku 1657, který je dílem eggenberského dvorního malíře Melichara Otta. Témuž autorovi lze připsat rovněž Narození sv. Františka, Proměna k lepšímu životu, Nešťastní rodiče žádají sv. Františka, aby jim našel ztracené dítě, sv. František s bratry je v refektáři nasycen a napojen od andělů, Nebeské posílení v únavě a v nemoci sv. Františka, Pokušení sv. Františka od světa a Pokoření sv. Františka.

Cyklus lunet je v majetku křižovníků s červenou hvězdou – jejich zápůjčku a restaurování je nutno vyjednat s velmistrem řádu.

Obdobná pozornost bude věnována rovněž středověkým nástěnným malbám v ambitu.

Muzeální část

Požadavky na vybavení

- 1 ks přízvední panel
- 4 ks magnetické tabule
- 1 ks multimediální kiosek
- 20 ks informační tabule formátu A5 pod každou z lunet – název, datace, autor, technika, stručný popis výjevu – ve 3 jazykových mutacích (ČJ, AJ, NJ)

Tematická struktura 2D expozice

Na přízedním panelu budou stručně popsána témata obrazu, technika, rozměry, datace, autorství, restaurování a ikonografie. Rozšířené informace pak budou uvedeny na laminovaných listech umístěných ve šteláři a pak rovněž v aplikaci, kterou si budou moci návštěvníci stáhnout do svých mobilních telefonů.

1. Františkovo narození – olejomalba na plátně, cca 260 x 400 cm, Jan Melichar Otto (?), 1656, restaurátor: Karel Stretti a kol., 2010 – 11
2. Počátek řádu sv. Františka, olejomalba na plátně, cca 260 x 400 cm, Jan Melichar Otto (?), 1657, restaurátor: Karel Stretti a kol., 2010 – 11
3. Ohromující proměna svatého muže – založení druhého a třetího řádu sv. Františka, olejomalba na plátně, 234 x 397 cm, Jan Melichar Otto (?), 1657, restaurátor: Karel Stretti a kol., 2010 – 11
4. Františkovo pokoření - olejomalba na plátně, 246 x 386 cm, autor neurčen, 50. či 60. léta 17. století
5. Odpírání ďáblu a občerstvení božským chlebem, olejomalba na plátně, 237 x 428 cm, Jan Melichar Otto (?), 50. či 60. léta 17. století
6. Svět pokouší Františka, olejomalba na plátně, cca 220 x 420 cm, autor neurčen, 1662, restaurátor: Karel Stretti a kol., 2010 – 11
7. František krotí vlka - olejomalba na plátně, 236 x 415 cm, autor neurčen, 1663
8. Zjevení v Porcinkule - olejomalba na plátně, 225 x 425 cm, autor neurčen, 1663, Karel Stretti a kol., 2003-2005
9. František káže zvířatům - olejomalba na plátně, 233 x 399 cm, autor neurčen, 60. léta 17. století
10. František s bratry je v nouzi v refektáři nasycen a napojen od andělů - olejomalba na plátně, cca 220 x 420 cm, Jan Melichar Otto (?), 1657, restaurátor: Karel Stretti a kol., 2010 – 11
11. František žehná otrávenou studnu - olejomalba na plátně, 264 x 425 cm, autor neurčen, 50. či 60. léta 17. století
12. Nešťastní rodiče žádají Františka, aby jim našel ztracené dítě - olejomalba na plátně, 300 x 397 cm, autor neurčen, 50. či 60. léta 17. století
13. František uzdravuje nemocné - olejomalba na plátně, 266 x 393 cm, autor neurčen, 50. či 60. léta 17. století, restaurátor: Zdeněk Novotný, 2003-2004
14. František obrací bratra Lva, který se nechtěl kát –Anděl zvěstuje Františkovi, že obdrží stigmata - olejomalba na plátně, 248 x 393 cm, autor neurčen, 50. či 60. léta 17. století, restaurátor: Helene Mücková, 2003
15. Setkání Františka se sv. mučedníkem Angelem a sv. Dominikem - olejomalba na plátně, 249 x 394 cm, autor neurčen, 50. či 60. léta 17. století, restaurátor: Helene Mücková, 2003
16. Stigmatizace Františka – olejomalba na plátně, cca 240 x 200 cm, Jan Melichar Otto, 1657
17. Františkovo nebeské posílení v únavě a nemoci – olejomalba na plátně, 259 x 386 cm, Jan Melichar Otto (?), 1657
18. Františkova smrt – olejomalba na plátně, 242 x 340 cm, Jan Melichar Otto (?), 1665

Upomenut může být ztracený obraz Proměna k lepšímu životu.

Atmosféra a osvětlení

Návštěvník (veškeré cílové skupiny) by měl být osloven čistým prostorem klášterního ambitu s minimálním množstvím informačních prvků. Prostor ambitu by měl být nasvětlen přirozeně denním světlem a světlem z replik gotických svícňů. Nasvícení jednotlivých lunetových obrazů případně světlem bez IR a UV záření.

Doporučení a poznámky k úpravám prostoru

Rozmístění jednotlivých obrazů do jednotlivých lunet prozatím není dořešené. Určitý sled 19 obrazů je uveden v literatuře autorů Mareš, Sedláček, avšak Ludmila Ourodová ve své studii použila jiného řazení. Dílčím průzkumem archivní dokumentace se podařilo v ambitu lokalizovat 3 obrazy, ale i zde na dvou snímcích odlišného data jsou zachyceny změny v jejich instalaci.

Rovněž tak došlo k odkryvu nástěnných maleb v lunetách – celkem 6 nástěnných maleb, po třech na západní a na východní straně. Existuje předběžná dohoda s NPÚ, že rozsah odkryvů v lunetách pro prezentaci je konečný. V současné době je v ambitu celkem 24 lunet využitelných pro osazení závěsných obrazů. Obrazů je k dispozici 18 nebo 19 (jeden obraz z pěti převezených v 90. letech do AVU na restaurování je prozatím nezvěstný). Lze tedy uvažovat o kombinaci závěsných obrazů v lunetách s nástěnnými malbami. Čtvercový formát obrazu Stigmatizace obrazu sv. Františka umožňuje pak osazení i v jiné poloze mimo lunetu. Protože má každá luneta svůj specifický tvar, které se přizpůsobil i konkrétní závěsný obraz, včetně výřezů pro žebro klenby, bude nutné pro každý obraz najít konkrétní lunetu. Ve stávající situaci s šesti prezentovanými nástěnnými malbami by to mělo být reálné přinejmenším u dvanácti lunet. V krizovém scénáři lze některé obrazy ponechat i na stojanech.

Lunetové obrazy jsou v majetku Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou. Doporučujeme zahájit jednání o zápůjčce a formě prezentace těchto obrazů.

Kalkulace pořizovacích nákladů

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
přízední panel	Z	13 000 Kč	1	13 000 Kč
magnetické panely	Z	10 000 Kč	4	40 000 Kč
multimediální kiosek s kvízy a testy k celé expozici	Z	50 000 Kč	1	50 000 Kč
informační tabule	Z	500 Kč	20	10 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 113 000 Kč vč. DPH

Kalkulace provozních nákladů

Kód položky	Položka nákladů	Roční náklad (vč. DPH)
1.3.	Elektrická energie	2 000 Kč
1.5.	Obnova magnetického panelu	5 000 Kč

Suma provozních nákladů: 7 000 Kč vč. DPH/rok

Interaktivní část

- Magnetické panely – přiřad' pojmy k výjevům (Stigmatizace, Apokalyptická žena, Černá madona, Sv. František káže zvířatům atp.)
- Pracovní sešity – příklady znázornění Stigmatizace sv. Františka z Assisi od středověku (např. Giotto atp.) po baroko – vysvětlí rozdíly
- Dotykový interaktivní panel s kvízy a testy k celé expozici → interaktivní ukázka iPad

Ukázka interaktivního dotykového panelu

Výtvarné skici

6 POZDNĚ STŘEDOVĚKÁ ARCHITEKTURA V JIŽNÍCH ČECHÁCH

Autoři

Andrea Čeplá, Daniela Rywиковá, David Majer

Lokalizace

Klášter minoritů, 1. NP, místnost č. 1.22 a 1.23

Téma

Pozdně středověká architektura jižních Čech

Anotace

Cílem této expozice je návštěvníkovi představit jedinečně zachovaný komplex jihočeských pozdně gotických kostelů v celé své rozmanitosti a tímto jej motivovat k setrvání a naplánování výletů do blízkého okolí. Jihočeská pozdní gotika nabízí řadu variací klenebních systémů vycházejících ze švábského, bavorského a hornorakouského Podunají, ale také z domácích zdrojů. Součástí informací na panelu by měla být rovněž mapa s vyznačenými lokalitami včetně kontaktních údajů.

Muzeální část

Požadavky na vybavení

- 5 ks přízdních panelů – nábytek na míru
- multimediální kiosek

Tematická struktura 2D expozice

5 ks přízdních panelů v chodbě – texty se specifikací unikátností souboru pozdně středověkých sakrálních prostor v jižních Čechách. Panely s tématem jihočeské pozdně gotické architektury, např.:

- sklípkové klenby (Soběslav, Bechyně, Horažďovice, Blatná, Bělčice, Kuklov),
- vývoj k metafyzice architektury (presbytář v Dolním Dvořišti, Hořice, Chvalšiny, Kájov, Malonty, Velešín, Kaplice),
- sít'ové klenby komplikovaných vzorců (Prachatice, Dolní Dvořiště, Trhové Sviny, Žumberk, Český Krumlov),
- bavorsko – švábské kroužené klenby (Chvalšiny, Rožmberk, Horní Dvořiště, Zátoň, Hořice),
- spojování žeber pomocí nýtů (Rožmberk, Zátoň, Rychnov nad Malší, Vítkův Kámen),
- pozdně gotický manýrismus (ambit minoritů v Č. K., Horní Stropnice, Zlatokorunský dům a kaplanka v Č. K., sv. Jan a Prokop v Českých Budějovicích, Frymburk) – stručný text, půdorys, fotografie,
- soubor kamenických značek jihočeské gotické architektury se zvláštním přihlédnutím ke krumlovskému dvouklášteru.

Na přízdních panelech budou prezentovány možné návštěvnícké cíle vztažené k tématu pozdně středověké architektury v okolí České Krumlova včetně mapy, otevíracích dob těchto jednotlivých památek a kontaktů na jejich správce. Zájemem bude neuvádět k těmto cílům rozsáhlé informace, spíše nalákat návštěvníka k jejich návštěvě.

Atmosféra a osvětlení

Tato část expozice má naučný, informativní charakter, je umístěna v utilitárních prostorách. Návštěvník by se měl soustředit především na informativní panely a prezentaci na LCD obrazovce, proto by se nasvětlení mělo týkat především panelů.

Doporučení a poznámky k úpravám prostoru

Vzhledem k navrženému restaurování omítek na západní a severní stěně chodby není možné uvažovat s instalací nástěnných panelů. Jsou proto navrženy přízední panely, které nevyvolají zásah do omítek. Počet navržených přízedních panelů odpovídá počtu polí klenby v chodbě. Vzhledem k množství informací navrhuje panely ve větších rozměrech, než budou ostatní panely v areálu.

Doporučujeme rovněž při zpracování projektu interiérů zvážit nasvětlení těchto panelů vhodnými zdroji včetně doprojektování rozvodů elektroinstalace tak, aby nedošlo k narušení omítek. Prostor chodby je velice tmavý a navržené nepřímé osvětlení mezi okenními otvory na východní a jižní stěně chodby nebude pravděpodobně dostatečné.

S ohledem na navržený multimediální dotykový kiosek rovněž doporučujeme při zpracování projektu interiéru zvážit rozmístění zásuvek a kapacitu elektroinstalace.

Kalkulace pořizovacích nákladů

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
přízední panel	Z	20 000 Kč	5	100 000 Kč
multimediální dotykový kiosek	T	50 000 Kč	1	50 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 150 000 Kč vč. DPH

Kalkulace provozních nákladů

Kód položky	Položka nákladů	Roční náklad (vč. DPH)
1.3.	Elektrická energie	2 000 Kč

Suma provozních nákladů: 2 000 Kč vč. DPH/rok

Interaktivní část

Multimediální kiosek: s vizualizovaným stavebně-historickým vývojem kláštera (3D modelace s postupným „narůstáním“ kláštera v jednotlivých stavebních etapách).

Zážitkový program

Najdi si svou kamenickou značku – určeno především pro děti a mládež. Pomůcky: papír, tužka. Pomocí frotáže značku překreslí na papír s určením místa, kde se nachází.

Inspirace

Výtvarné skici

7 MISIJNÍ A DIPLOMATICKÉ CESTY, CESTOVÁNÍ VE STŘEDOVĚKU

Autor

David Majer

Lokalizace

Klášter minoritů, byt správce, chodba 1.05, 1.10, 1.13 a 1.14; místnosti 1.11 a 1.12

Téma

Muzeum středověký klášter – expozice Misijní a diplomatické cesty minoritů a mnichů jiných křesťanských řádů trasami Velké Hedvábné cesty na Střední a Dálný východ. Cestování ve středověku.

Anotace

Koncepce této expozice stojí na velmi neotřelých, atraktivních a exotických tématech, věnovaných neprávem opomíjené otázce diplomatických misí a misí minoritů a příslušníků jiných křesťanských řádů vrcholného a pozdního středověku do Orientu. Vzhledem ke skutečnosti, že to byli právě minorité, kteří byli pro svou houževnatost, skromnost a v neposlední řadě též vzdělanost vyhledávanými posly, vyslanci, diplomaty a misionáři, musí být část expozice dvojkláštera klarisek a minoritů v Českém Krumlově věnována právě této jejich činnosti.

Expozice si klade za cíl představit nejen problematiku minoritských (křesťanských) misí a misí ve středověku, ale také přitažlivou formou prezentovat problematiku středověkého cestování a mezikulturního styku mezi Západem a Orientem. Pohled křesťanských cestovatelů by měl mít současně svou atraktivní významovou protiváhu v pohledu na dějiny a kulturu zemí Blízkého, Středního a Dálného východu, kudy tito křesťanští vyslanci putovali.

Muzeální část

Požadavky na vybavení – chodba 1.05, 1.10, 1.13 a 1.14

- 1 x LCD obrazovka na protilehlé stěně
- 1 x přízední, mírně plastické vyobrazení cestujícího mnicha na oslu v životní velikosti (překližka)
- 8 x nástěnné panely (vč. autorských práv na foto)
- Část expozice, odehrávající se formou komiksu – možné zakomponování komiksového „vlysu“, který by probíhal chodbou a mohl by přecházet i do dalších místností (vizte obr.; výtvarný návrh, realizace, tisk)
- 3 x taburet

Požadavky na vybavení – podélná místnost 1.11

- 1 x průchozí dioráma s cestujícím mnichem s náznakem přírody či orient. města na podstavci, např. s pískem; model dřevěného osla 1:1, podklad pro dioráma (písek, kulisa, barvy), podstavec, čabraka, kobercové tašky, velkoformátová fotografie,
- 1 x nepřímé osvětlení dioráma
- kvalitní ozvučení pro audioprojekci (akustické efekty)

Požadavky na vybavení – místnost 1.12

- 4 x klimatizovaná vitrína 200 x 70 x 70
- 1 x LCD obrazovka (film, fotografie, animace)
- 6 x nástěnné panely (vč. autorských práv na foto)
- 1 velký panel 250 x 160 cm
- soustava korigovatelného osvětlení (Lo-Tech)
- 2 x taburet

Tematická struktura 2D expozice

Výběr bude průběžně doplňován v závislosti na možnostech získat práva k reprodukcím.

- Manuscript of Guillaume de Rubrouck, University of Cambridge (kompletní faksimile a digitální reprodukce).
- Liber depictus (všechny iluminace, související jakkoli s cestováním), před pol. 14. století (faksimile jednotlivých folií, resp. iluminací a digitální reprodukce).
- Cestopis Johna Mandevilla, Londýn, British Library (nejkrásnější iluminace týkající se cestování), počátek 15. století (kompletní faksimile a digitální reprodukce).
- Liber viaticus (?)
- Kruhová mapa světa podle al-Idrísího z roku 1154. In: Ibn Chaldún, *Mukaddima*, 1402, Istanbul, Knihovna Atif Effendi. Rukopis z roku 1402 je autografem Ibn Chaldúna. Mapa je podle arabského zvyku situována tak, že sever je dole a jih nahoře. Obraz Afriky zachovává ještě starou ptolemajovskou představu o protažení východního cípu Afriky až k indonéskému souostroví. (Battúta 1961)
- Celkový pohled na Mekku a poutní karavanu. In: M. d'Ohsson, *Tableau Général de l'Empire Ottomane*, Paris 1790. (Battúta 1961)
- Skupina velbloudů z karavany, miniatura. In: Al-Harírí, *Makám*, Káhira, Egyptská národní knihovna. (Battúta 1961)
- Přístav Maskat v r. 1670, rytina. In: Struys, *Voyages*, Amsterdam 1681. (Battúta 1961)
- Ostrov a město Hormuz v 17. století. In: Wilson, *The Persian Gulf*, Oxford 1928. (Battúta 1961)
- Originální díla současného výtvarného umění a jiné artefakty (např. kresby ak. mal. Ivy Mrázkové, popř. kresby prof. Pavla Dvorského na téma středověkých cestovatelů; jejich počet bude upřesněn).
- Expozice (reprodukcí) starých map souvisejících s cestami křesťanských vyslanců a misionářů.
- 2D informační panely.
- Subexpoze věnovaná cestám minoritů Viléma z Rubruku, Odorika z Pordenone, Jana de Plano Carpiniho ad. (prezentace konkrétních míst dle itinerářů).

LCD Panely

- 3D animovaná rekonstrukce raně středověkého (byzantského) Cařihradu, Bonn, Rheinisches Landesmuseum
- 3D modely vozových karavan
- dokumentární film tématicky související (dle finančních možností)
- fotoprezentace míst souvisejících s cestami minoritů

Tematická struktura 3D expozice

Předměty umístěné ve vitrínách budou zapůjčeny z různých institucí, předpokládá se průběžná obměna zapůjčených exponátů, délka zapůjčení 1 – 2 roky. Dle dodatečného požadavku objednatele může být připraven plán zápůjček včetně předběžného oslovení jednotlivých vlastníků.

Výběr bude průběžně doplňován v závislosti na dostupnosti předmětů.

Samostatnou částí 3D expozice bude dioráma cestovatele na oslíku v místnosti 1.11.

Atmosféra a osvětlení

Chodba 1.05, 1.10, 1.13 a 1.14: Seriózní osvětlení galerijního typu střídané postupnými změnami světelné intenzity na druhém konci chodby proti vstupu; pohledovou dominantou chodby by měla být videoprojekce na konci chodby proti vstupu a 2D silueta cestujícího mnicha v životní velikosti. Na stěnu s oknem bude připevněna předstěna s LCD obrazovkou. Stěna bude vymalována vhodným dekorem, popř. foto veduty.

Podélná místnost 1.11: Efektní osvětlení se střídáním denních dob, s barvami úsvitu, horkého poledne i soumraku; sugesce orientální atmosféry.

Místnost 1.12: Seriózní galerijní osvětlení a klidná atmosféra, jasně vystupující osvětlené části na úkor segmentů potměných.

Doporučení a poznámky k úpravám prostoru

Místnosti 1.11 a 1.12 jsou v projektové dokumentaci navrženy jako studijní a depozitní prostory, návrh na umístění expozice vychází z dohody s objednatelem. Prostory bývalého bytu správce jsou přístupné z ambitu a vytvářejí společně se sklepem ucelený prostor. Dle domluvy s objednatelem nebude stavebně realizováno hygienické zázemí v podobě místností 1.13 a 1.14, čímž se prostor chodby zvětší a možnosti pro umístění expozice se rozroste.

Dále doporučujeme zvážit zcelení prostoru chodby 1.05 a 1.10 včetně prostoru schodiště. Prostor schodiště do sklepa pak doporučujeme oddělit nikoliv příčkou s dveřmi, ale pouze lehkým (např. skleněným) zábradlím.

Ve všech uvažovaných místnostech je nezbytné upravit projektovou dokumentaci elektroinstalací a osvětlení, místnosti budou naplněny zcela jinou funkcí. V místnosti 1.11 doporučujeme realizovat pouze nepřímé osvětlení s efektním střídáním denních dob.

Kalkulace pořizovacích nákladů

Chodba 1.05, 1.10, 1.13 a 1.14:

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
LCD obrazovka na protilehlé stěně	T	20 000 Kč	1	20 000 Kč
vyobrazení cestujícího mnicha	Z	20 000 Kč	1	20 000 Kč
nástěnné panely	Z	10 000 Kč	8	80 000 Kč
předstěna na konci chodby vč. potisku	Z	25 000 Kč	1	25 000 Kč
zakomponování komiksového vlysu	Z	40 000 Kč	1	40 000 Kč
taburet	T	4 000 Kč	3	12 000 Kč
odpadkový koš	T	1 000 Kč	2	2 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 199 000 Kč vč. DPH

1. podélná místnost 1.11

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
model dřevěného osla 1:1	Z	25 000 Kč	1	25 000 Kč
podklad pro dioráma (písek, kulisa, barvy)	Z	5 000 Kč	1	5 000 Kč
podstavec	Z	3 000 Kč	1	3 000 Kč
čabraka, kobercové tašky	Z	5 000 Kč	1	5 000 Kč
velkoformátová fotografie	Z	5 000 Kč	1	5 000 Kč
přízdní plastický motiv	Z	20 000 Kč	1	20 000 Kč
nepřímé osvětlení dioráma	Z	15 000 Kč	1	15 000 Kč
ozvučení pro audioprojekci	Z	8 000 Kč	1	8 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 86 000 Kč vč. DPH

2. místnost 1.12

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
klimatizovaná vitrína 200 x 70 x 70	Z	20 000 Kč	4	80 000 Kč
LCD obrazovka (film, fotografie, animace)	Z	20 000 Kč	1	20 000 Kč
nástěnné panely	Z	10 000 Kč	6	60 000 Kč
velký panel 250 x 160	Z	20 000 Kč	1	20 000 Kč
soustava korigovatelného osvětlení	Z	15 000 Kč	1	15 000 Kč
taburet	T	4 000 Kč	2	8 000 Kč
odpadkový koš	T	1 000 Kč	1	1 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 204 000 Kč vč. DPH

Kalkulace provozních nákladů

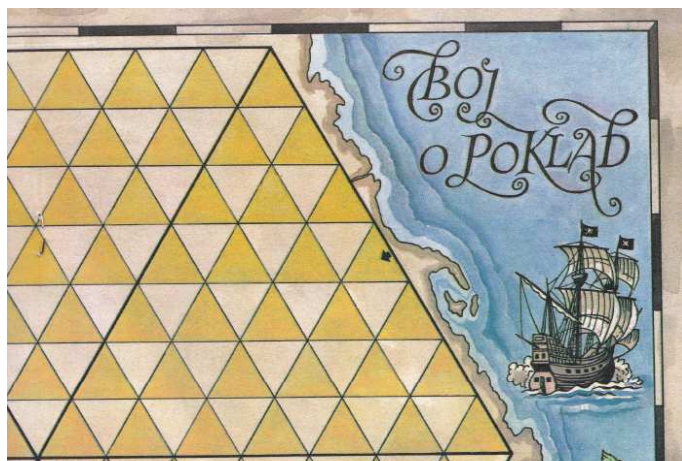
Kód položky	Položka nákladů	Roční náklad (vč. DPH)
1.3.	Elektrická energie	8 000 Kč
2.1.	Obnova dioráma	5 000 Kč
4.1.	Pojištění	50 000 Kč
4.1.	Půjčovné	50 000 Kč

Suma provozních nákladů: 113 000 Kč vč. DPH/rok

Interaktivní část expozice

- Vytvoření stolní hry na téma dějin dopravy, křesťanských misí a zeměpisných objevů spjatých s příslušníky křesťanských řádů.
- Realizace animovaného filmu na titulní témata.
- Část expozice, odehrávající se formou komiksu (+ vydání tištěného komiksu) vysvětlujícího téma expozice a jednotlivé důležité otázky, jež budou tímto způsobem srozumitelné i pro rodiny s dětmi, současně budou mít dostatečně edukativní význam pro školní mládež apod. Komiks připraví významná česko-lucemburská malířka Iva Mrázková, která má s tímto druhem výtvarného umění mnohaleté zkušenosti.
- Světelné a akustické efekty (nástrahy, lupiči, zvuk vozů a koňských kopyt, vytí vlků apod.).
- Komodity na Hedvábné cestě (rostliny, plody, koření) - edukace formou kvarteta pro děti, katalogu a dotykových displejů pro dospělé a pro odbornou veřejnost.
- Astrologie a navigace v dějinách.
- 3D dioráma v životní velikosti (v expozici věnované misijním a diplomatickým cestám i sv. Janu Kapistránovi) - dioráma cestujícího minority na oslíku v životním měřítku.

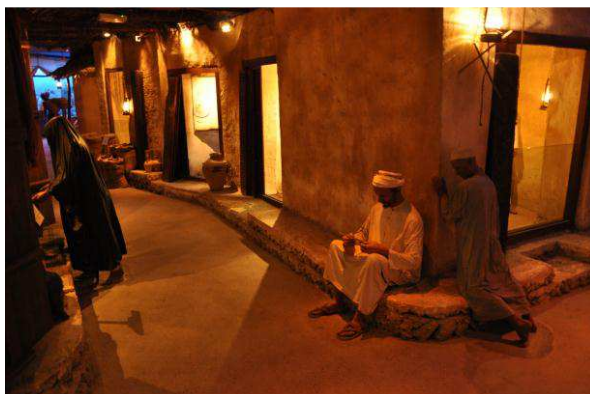
Inspirace

Stolní hra "Boj o poklad" - možný vzor

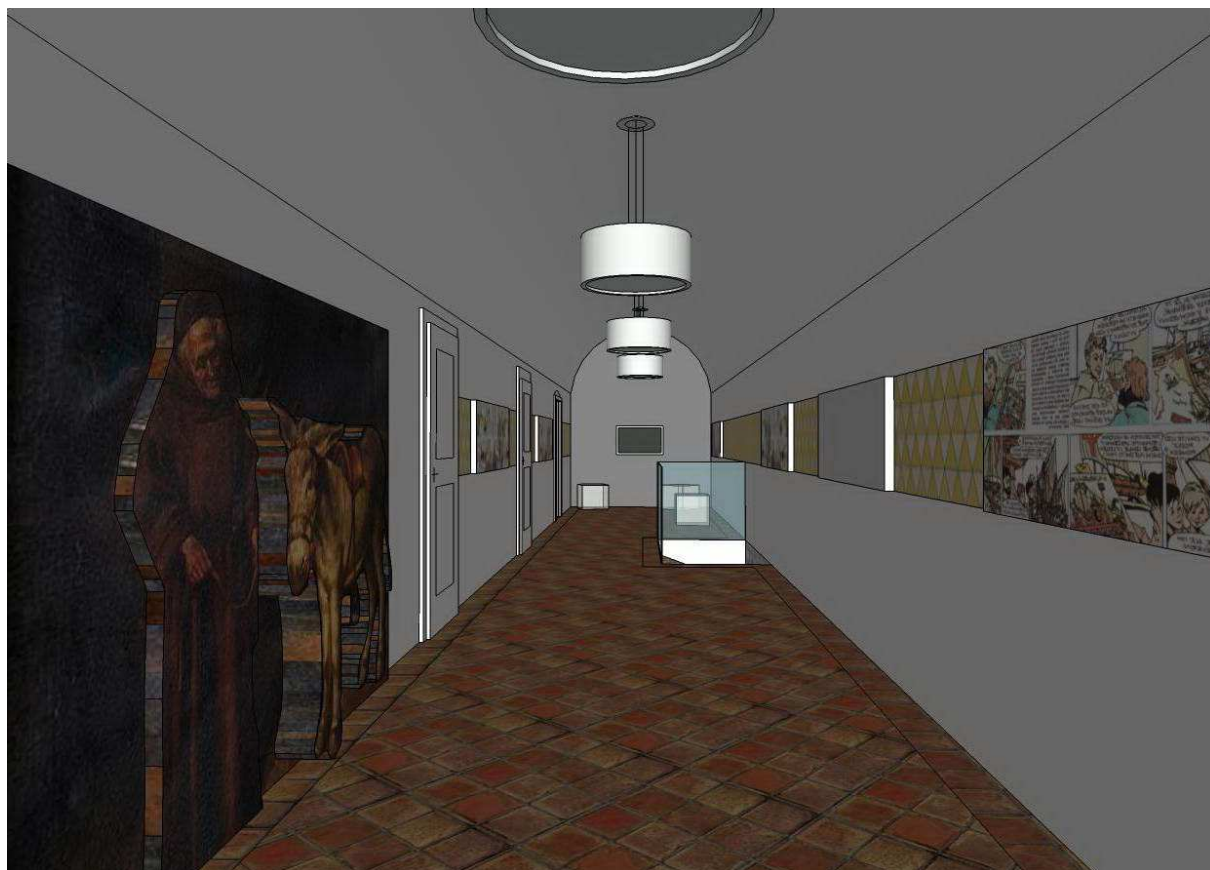

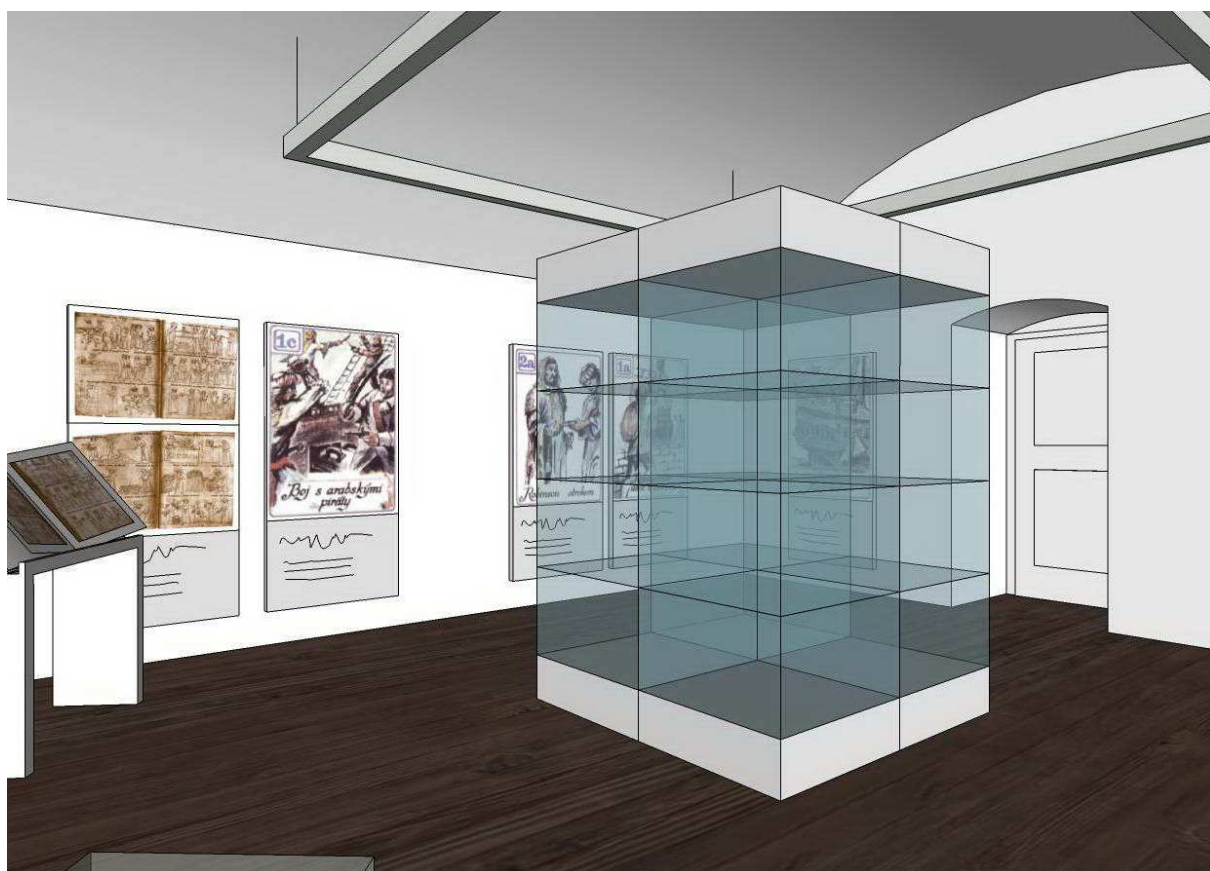
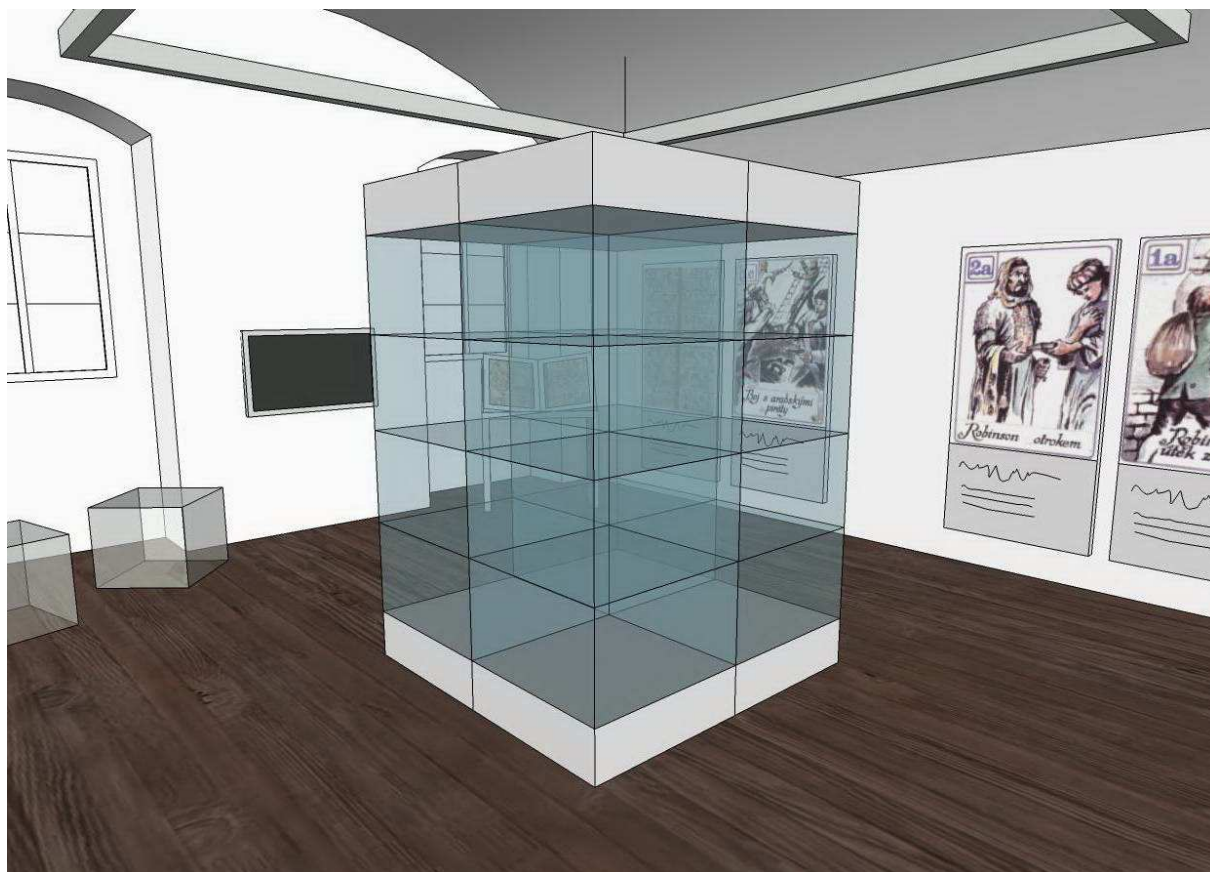
Karetní hra kvarteto "Robinson Crusoe" - jeden z mnoha možných vzorů

Příklady 3D dioramat v životní velikosti (Dubai Museum). Foto: David Majer, 2012

Výtvarné skici

8 JAN KAPISTRÁN

Autor

David Majer

Lokalizace

Klášter minoritů, sklep 0.01 a 0.02

Téma

Osobnost Jana Kapistrána

Anotace

Tato expozice bude věnována významnému členu řádu minoritů, italskému kazateli Janu Kapistránovi, který byl misionářem a generální vikářem řádu sv. Františka. Byl členem řádu minoritů a byl velmi významný kazatel své doby, nazývaný apoštol Evropy. Byl vůdčí osobností křížové výpravy proti Osmanské říši při obléhání Bělehradu. Později byl prohlášen svatým a je patronem právníků.

V roce 1451 byl Kapistrán na žádost císaře Fridricha III. poslán do Čech. Na Moravě a v Čechách vedl boj na dvou frontách: vedle písemné polemiky s utrakvistickými představiteli byla hlavní náplní jeho mise kazatelská činnost. Mnohahodinová kázání pronášel v latině, na středoevropskou cestu se však svědomitě připravoval a začal se učit německy. Komunikaci s místním obyvatelstvem a jeho představiteli nicméně obstarávali čeští a němečtí tlumočníci. Posluchačstvo nejvíce prožívalo latinské — tedy nesrozumitelné — projevy samotného Kapistrána. Ten však byl skvělým rétorem: dokázal měnit hlasy, zapojoval do hry celé tělo a nejdůležitější momenty vyjadřoval mimikou a obecně srozumitelnými posuňky.

K teatrálnímu rozměru vystupování patřil již jeho vzhled. Podle dobových zpráv byl drobným, vyzáblým, holohlavým starcem, jehož nápadně dlouhé ruce sahaly až ke kolenům. Chodil bos, nosil hrubý plášť chlupem dovnitř a přepásán byl dřevěnou obručí. V tomto oblečení prý i uléhal ke spánku. Spal ostatně málo, živil se žebratou a neustále se postil. Tato světecká image byla ovšem z velké části pečlivě pěstovaná a patřičně propagovaná. Zdá se, že Kapistrán se svojí brzkou kanonizací dokonce kalkuloval a budoucím kuriálním úředníkům ulehčoval práci například pedantským zaznamenáváním a úředním ověřením všech zázraků, které z Božího dopuštění činil.

České království opustil Kapistrán roku 1454.

Muzeální část

Požadavky na vybavení

- 4 x panely (vč. autorských práv na foto)
- Soustava korigovatelného osvětlení (Lo-Tech; dle dokumentace)
- Kvalitní ozvučení pro audioprojekci (kázání sv. Jana Kapistrána, akustické efekty) (dle dokumentace)
- dioráma kázání sv. Jana Kapistrána
- lavice

Přízední panely budou umístěny v první sklepní místnosti, není možné použít zavěšené panely z důvodu nízké paty klenby. Celá druhá sklepní místnost bude věnována diorámatu kázání sv. Jana Kapistrána, v této místnosti bude proti diorámu umístěná lavice určená ke krátkému zastavení návštěvníka.

Tematická struktura 2D expozice

- ThomanBurgkmair, Jan Kapistrán, devadesátá léta 15. století, Praha, Národní galerie (originál)
- Bitva u Bělehradu (detail), 1468 nebo 1479, nástěnná malba, Olomouc, kostel Neposkvrněného početí Panny Marie a sv. Bernardina (tištěná fotoreprodukce 1:1)
- Anonym francko-bamberské školy, Jan Kapistrán, 1470/80, Bamberg, Historisches Museum (tištěná fotoreprodukce 1:1)
- Jan Kapistrán (patron malého města Iloku ve východním Chorvatsku), Ilok (Chorvatsko), oltář v hlavním městském kostele (zmenšená reprodukce)
- KárolyLotz (1833–1904), Jan Kapistrán, Arciopatství Pannonhalma (zmenšená reprodukce)
- Oltářní obraz sv. Jana Kapistrána, Krakov-Stradom, kostel řádu bernardinů (zmenšená reprodukce) ad.
- expozice (reprodukcí) starých map souvisejících s cestami sv. Jana Kapistrána
- fotoprezentace míst souvisejících s činností sv. Jana Kapistrána

Tematická struktura 3D expozice

3D dioráma v životní velikosti - dioráma kázání sv. Jana Kapistrána.

Atmosféra a osvětlení

Přízračná atmosféra s postupnými změnami světelné intenzity a barvy osvětlení (např. střídání denních dob atd.), možná projekce světelných znaků a stručných textů na stěnách. Dioráma je možné nasvítit velice efektně zezadu.

Doporučení a poznámky k úpravám prostoru

Původně uvažovaný výstup ze sklepa přímo směrem do ambitu nedoporučujeme realizovat z důvodu příliš příkrého schodiště. Upozorňujeme, že prostor sklepa může být velice vlhký, což sebou ponese zvýšené požadavky na instalované vybavení expozice.

U obou sklepních místností je nezbytné upravit projektovou dokumentaci elektroinstalací a osvětlení, místnosti budou naplněny zcela jinou funkcí, než byla původně zamýšlená.

Rovněž doporučujeme ještě zvážit finální podobu stěn v obou místnostech. V projektové dokumentaci je uvažováno s očištěním kamenných a cihelných stěn, zdivo v těchto místnostech však nikdy nebylo uvažováno jako pohledové a zřejmě nebude příliš estetické. Na druhou stranu nemusí být vhodné ani provedení omítek – zdivo by mělo dýchat.

Kalkulace pořizovacích nákladů

Specifikace položek vybavení	Způsob pořízení	Jednotková cena (vč. DPH)	Počet ks	Celkové náklady (vč. DPH)
přízdní panely	Z	13 000 Kč	4	52 000 Kč
obraz (reprodukce)	Z	15 000 Kč	1	15 000 Kč
soustava korigovatelného osvětlení	Z	15 000 Kč	1	15 000 Kč
ozvučení pro audioprojekci	Z	10 000 Kč	1	10 000 Kč
dioráma kázání sv. Jana Kapistrána	Z	40 000 Kč	1	40 000 Kč
lavice	Z	6 000 Kč	1	6 000 Kč

Způsob pořízení: T – typový / Z – zakázková výroba / P – zápůjčka

Suma pořizovacích nákladů: 138 000 Kč vč. DPH

Kalkulace provozních nákladů

Kód položky	Položka nákladů	Roční náklad (vč. DPH)
1.3.	Elektrická energie	5 000 Kč
2.1.	Obnova a údržba dioráma	5 000 Kč

Suma provozních nákladů: 10 000 Kč vč. DPH/rok

Inspirace

Jan Kapistrán

Výtvarné skici

